

W pierwszej części prezentacji Planu informowaliśmy o kontrakcie terytorialnym jako podstawowym instrumencie polityki regionalnej oraz przedstawiliśmy zaplanowane zmiany systemowe, w tym przekazanie niektórych zadań koordynacji rozwoju regionalnego ze szczebla rządowego na regionalnego i lokalny. W opisie drugiej części Planu przedstawiliśmy zamierzone działania racjonalizujące finansowanie polityki regionalnej, w tym planowane zwiększenie samodzielności finansowej samorządów. O ile dwie pierwsze części Planu działań wdrażających KSRR miały charakter niejako przygotowawczy wobec nowej polityki regionalnej, to część trzecia Planu obejmuje zadania wprost wynikające ze Strategii.

Minimalny dostęp do usług publicznych na obszarze całego kraju

Cel 2 Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego implikuje konieczność opracowania precyzyjnego określenia standardów dostarczania usług i dóbr publicznych: edukacyjnych, kulturalnych, medycznych, komunikacyjnych, komunalnych. Założono opracowanie w okresie do końca 2012 r. minimalnego zakresy dostarczania tych usług na poziomie krajowym (ale przy jak największym uwzględnieniu sytuacji poszczególnych terytoriów), co służyć ma zawieraniu kontraktów terytorialnych lub opracowywaniu specjalnych programów realizacji. Do opracowania standardów (max 1-3 w danej usłudze) powołane zostaną zespoły robocze (do każdej usługi, łącznie 6) międzyministerialne z udziałem województw, dla których materiałami wyjściowymi będą zlecone ekspertyzy. Wynik prac zespołów będzie podstawą aktualizacji regionalnych strategii rozwoju i projektowania konkretnych przedsięwzięć na szczeblu regionalnym.

Większe oddziaływanie stolic województw

Realizacja tego postulatu, zdaniem autorów Planu wdrażania KSRR, wymaga dwóch grup działań, które mają wspomóc tworzenie i umacnianie terytorialnych powiązań funkcjonalnych, zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich. Po pierwsze, jasnego podziału kompetencji w systemie zarządzania rozwojem regionalnym, w tym zwiększenia odpowiedzialności szczebla regionalnego i lokalnego (nawiązanie do części 1 Planu). Po drugie odejścia od dotowania na rzecz konkretnych projektów strategicznych. W okresie II – IV kw. 2012 MRR zrobi przegląd funkcjonujących instrumentów i zaproponuje nowe, typu granty globalne, programy wspierania rozwoju konkretnych obszarów geograficznych i tematycznych, instrumenty finansowe, klastry.

Wprowadzenie kontraktu terytorialnego

Jak zauważają autorzy, dotychczasowe doświadczenia z realizacji kontraktów wojewódzkich wskazują na istotne braki w systemie koordynacji działań rządu i samorządów województw z innymi podmiotami. KSRR proponuje wprowadzenie nowego instrumentu – kontraktu terytorialnego, w ramach którego osiągnęte będą decyzje dotyczące konkretnie realizowanych przedsięwzięć. Pozwoli on skutecznie powiązać politykę województwa z polityką regionalną rządu. Wprowadzenie systemu kontraktów terytorialnych wymaga wcześniejszego określenia potencjałów rozwojowych każdego z regionów, jako podstawy do przygotowania stanowiska negocjacyjnego strony rządowej na potrzeby negocjacji. Wprowadzenie systemu kontraktów terytorialnych nastąpi na podstawie wytycznych opracowanych przez MRR wraz z pozostałymi ministrami oraz przy udziale województw. Na prace przygotowawcze poświęcono okres od 1 kw. 2011 do I kw. 2014. Ostateczne wdrożenie od 2014 r. poprzedzone zostanie pilotażem w wybranych województwach.

System monitorowania rozwoju

Strategia przewiduje utworzenie systemu analitycznego, którego zadaniem będzie zbieranie, gromadzenie oraz analiza danych w celu generowania i dostarczania informacji o charakterze diagnostycznym i ewaluacyjnym, służących do weryfikacji podjętej polityki rozwoju i jej modyfikacji. Plan realizacji przewiduje utworzenie obserwatoriów rozwoju terytorialnego: krajowego i regionalnych, jako sieci jednostek badawczych publicznych i prywatnych. Ponadto, uruchomienie systemu monitorowania polityki regionalnej wymaga również określenia procedur, zasad oraz standardów gromadzenia i weryfikacji dostępnych danych, w tym przede wszystkim bazy wskaźników służących monitorowaniu procesów rozwojowych w odniesieniu do terytorium. Na opracowanie systemu monitorowania przewidziano okres od II kw. 2011 do II 2012.

Plan przewiduje także powołanie do III kw. 2011 r. Krajowego Forum Terytorialnego na szczeblu krajowym i w regionach, jako miejsc wymiany poglądów. W załączniku do Planu wdrażania KSRR znajduje się oprócz spisu ekspertyz, z których korzystali autorzy Planu, także kwartalny harmonogram poszczególnych działań.